

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова



Ти повернувся до нас, САША ТИРИКОВ

Сорок років минуло з того пам'ятного дня — 10 травня 1919 року, — коли залізничники Московського вузла Московсько-Казанської залізниці добровільно провели перший комуністичний суботник. З іскри розгорілося велике незгасне полум'я трудового ентузіазму. Великий почин московських залізничників запалив серця мільйонів, підняв їх на трудові подвиги в ім'я завітної мети.

Ще тоді, в незабутньому 1919 році, великий геній Леніна побачив у перших комуністичних суботниках прояв трудового героїзму, подію історичного значення.

«Комуністичні суботники надзвичайно цінні, як фактичний початок комунізму...» — писав Володимир Ілліч у статті «Великий почин».

Великий почин!

Зародившись со-

рок років тому з перших комуністичних суботників, він вилився у могутню ріку всенародного соціалістичного змагання. З кожним днем росте ентузіазм трудівників, виникають нові форми змагання і виробничого навчання трудящих. Ударник, бригада комуністичної праці — ці терміни зовсім недавно, але надійно ввійшли в наше життя. Вони визначають зростаючу комуністичну свідомість мас, їх прагнення з честю виконати рішення, накреслені XXI з'їздом КПРС.

Знаменну дату — 40-річчя з дня проведення першого комуністичного суботника — колектив університету, як і тисячі тисяч трудівників нашої країни, ознаменував масовим «суботником». Близько двох тисяч студентів і викладачів працювали над впорядкуванням аркадійських схилів, у ботанічному саду, на стадіоні, на водній станції. Хай ще впорядкованішими будуть наші вулиці, сквери, площі, сади! Внести частку й своєї праці для здійснення цього бажання!

З молодечим завзяттям працювали на аркадійських схилах 400 наших філологів. Особливо відзначився ІV український (комсорт Зданевич). Студенти привели в порядок ділянку, на якій місяць тому саме ж садили дерева. Особливо добре працювали В. Жерняк, М. Лея, В. Пайол. Ділянка стала чистою і красивою.

Весело, з піснями і сміхом працювали студенти-першокурсники.

В Маяках, на стадіоні, в приміщенні фізичного інституту, на водній станції добре попрацювали студенти, лаборанти та викладачі фізико-математичного факультету. Фізматівці вважають, що найкраще серед них працював ІІ курс математиків (бригадир — комуніст Зусманович) та ІІ курс фізиків (бригадир — Смуляньський). В Маяках приклад сумлінного ставлення до праці показувала група студен-



В. І. Ленін на першому комуністичному суботнику.

З ІСКРИ—НЕЗГАСНЕ ПОЛУМ'Я

тів ІІІ і ІV курсів під керівництвом дипломанта Вітриченка. Активну участь у проведенні «суботника» взяв професор Кирилов, який працював у приміщенні університету.

У старому ботанічному саду старанно працював колектив географічного факультету. Особливо відзначився в роботі ІІ курс географів (комсорт Погорелова). Серед кращих трудівників необхідно назвати і організаторів та зачинателів усіх хороших справ на факультеті — працюючих випускників, якими пишається факультет. З піснями і жартами вийшли вони на «суботник», працювали з вогником, по комсомольському. Кирилюк, Паненко, Гольденберг, В. Мальований, Клименко, Ткаченко, Т. Николаєнко... 24 випускники. Незабаром вони залишать стіни рідного університету. Кожен, хто знає їх, працюючих і запальних, впевнений, що любов до праці завжди супроводитиме їх на життєвому шляху.

Дружно і організовано вийшли на комуністичний «суботник» студенти історичного факультету. Вже о 8-ій годині ранку до корпусу університету почали підходити юнаки і дівчата, одягнені в робочі костюми, а через кілька хвилин їх можна було бачити на подвір'ї та в приміщенні гуртожитку № 1. Очистити і обладнати його територію, зробити ще красивішим будинок, в якому проводиш п'ять років свого життя, — таке завдання поставили перед собою історики. Робота кипіла... Трьохкурсники працювали з запалом, та нелегко було змагатися з молодшими друзями — студентами І курсу. Йшла боротьба за першість у змаганні. Переможцями вийшли Варбанець, М'ясоєдов, Черновол, Цесарук, Савченко та інші.

Багато було зроблено в цей незвичайний день хіміками, які працювали в новому ботанічному саду. Добре попрацювали і біологи. Вони наводили порядок в парку «Дружба» та в біокорпусі.

Комуністичні суботники великий Ленін визначив як фактичний початок комунізму. Як ніколи близьким став комунізм сьогодні. Все яскравіше палають навкруги вогні комуністичного змагання, першовісником якого був великий історичний почин.

Народний університет

7 травня цього року відбулось відкриття лекторію при Народному університеті Іванівського району, організованому Одеським держуніверситетом ім. І. І. Мечникова, райкомом партії та райвиконкомом.

Лекторій відкрив вступним словом проректор по науковій роботі доцент Л. І. Пазюк.

Доцент І. М. Сагайдак, ректор новозаснованого Народного університету, ознайомив присутніх з положенням про народний університет, про зміст і форми його роботи. Основними формами проведення навчальної роботи будуть лекції з циклів суспільно-гуманітарного та агробіологічного, а також публічні лекції.

Перша публічна лекція на тему: «Ядерна енергія та її застосування в народному господарстві» (з демонстрацією кінофільму «Атомна енергія») була прочитана доцентом Т. Я. Сьорою.

Слід відзначити великий інтерес, який виявило населення до лекторію. За 15—20 хвилин зал районного будинку культури, який вміщує 400 чоловік, був переповнений.

Муса Джаліль, Зоя Космодем'янська, Олег Кошовий, герої Бреста, «Партизанської іскри», невідомий солдат-поет, закатований у Заксенгаузені... Скільки їх, молодих героїв нашої Батьківщини, відомих і невідомих, але вічно живих!

З кожним роком ми дедалі більше узнаємо імен і подвигів, перед якими схиляємо свої комсомольські знамена. Схиляємо і вчимося жити так, як жили ці люди, вчимося любити, як любили вони, священну радянську землю.

Безмежно дорого нам їх імена!

Ось ще одне.

Олександр Тириков — вихованець Одеського університету, солдат, який утік з полону до партизанів і героїчно загинув на італійській землі.

Як одеський студент опинився в Італії? Як потрапив до партизанів? Як він ішов по дорогах війни? Кого він любив? Хто були його батьки, товариші? Звідки він родом?

Важко зараз відповісти на ці запитання, і, поки йдуть розшуки матеріалів, скажемо тільки одне — Саша був справжнім героєм.

Як же нам вдалося про це дізнатись?

В італійському журналі «Vie nuove» надруковано нарис за підписами Пароді і Джімеллі, в якому розповідається про боротьбу італійських партизанів у роки другої світової війни проти гітлерівців.

Автори нарису згадують, що в 1944—1945 рр. в партизанських з'єднаннях Пінан-Чікери шостої оперативної зони в Лігурії хоробро билися з фашистами радянські солдати. Їх було дев'ять чоловік. Всі вони загинули. Загинув і Саша, про якого в нарисі написано немало теплих слів. Названо його прізвище — Тириков. А по-батькові? На жаль, його ми не знайшли. Може, тому, що в італійців нема звичаю називати по-батькові, а може й з інших причин.

Про Сашу написано, що він був студентом Одеського університету, веселим, життєрадісним і темпераментним. Він любив співати. Навчившись говорити по-італійському, він у вільний від служби час збирав навколо себе італійських партизанів і розповідав їм про те, як живуть у Радянському Союзі. З нарису стає також відомо, що Саша був наймолодшим серед партизанів. Йому було 23 роки. Далі йде розповідь про те, як загинув Саша.

«17 січня (1945 р. — прим. ред.) командування приймає рішення взяти в полон кількох німецьких офіцерів. Серед партизанів, які мали вийти на виконання завдання в долині Рівальта, один повинен був знати хоча б трохи німецьку мову. Партизанський інформатор розповів, що цього вечора німці збираються відзначити день народжен-

Я вернусь еще к тебе,
Россия,
Чтоб услышать шум
твоих лесов,
Чтоб увидеть реки
голубые,
Чтоб идти тропой моих
отцов.

(Вірші невідомого солдата, знайдені на руїнах табору смерті в Заксенгаузені).

ня одного з офіцерів. Будинок, в якому зібрались нацисти, було вказано. Троє партизанів уже були цілком готові, щоб вийти на цю операцію. Саша дуже хвилюється, він теж хоче брати участь в ній. Кінець-кінцем йому все-таки дозволяють брати участь замість іншого партизана.

Дорога до Рівальта йде лісом і виходить на відкриту рівнину. Троє наближаються до будинку. Крізь завішені вікна видно світло. Одразу ж розподілили обов'язки: партизан, який не знає німецької мови, повинен був залишитись на дорозі, двоє інших — Саша та італієць — повинні непомітно і несподівано пробратись у будинок. Вони обережно перетинають подвір'я і піднімаються сходами. За дверима чути сміх і голосні вигуки. Сильний поштовх — і двері відчиняються: — Руки вгору!

Вмить западає мертва тиша. За столом сидять семеро німецьких офіцерів.

— Зброю! — наказує Саша. Офіцери один за одним підводяться і кидають зброю до ніг Саші, але раптом лунає постріл, один тільки постріл, і Саша, вражений в лоба, падає на підлогу.

Жоден з цих офіцерів вже ніколи не вийде живим з дому. Італійський партизан стріляє в них до останнього патрона, стріляє і плаче, бо Саша вже мертвий. Бо помер юнак, якого не могли постарити ніякі страхоття війни й полону.

Так загинув Олександр Тириков. Більше в нарисі нічого про нього не говориться, жодного слова, але й за це спасибі італійським друзям. Широ дякуємо за звістку і за теплі слова про нашого чудового земляка.

Ми знайдемо, Сашо, твоїх рідних, твоїх друзів, ми постаремось якнайбільше дізнатись про твоє красиве життя і розповісти про нього молоді. Хай письменники напишуть про тебе книги, а поети — вірші. Сьогодні ти повернувся до нас навіки. Хто в грізній битві поліг за свободу, — не вмирає. Ти серед нас, Сашо. Ти на правому фланзі Одеської червонопрапорної комсомолії.

(«Комсомольське плем'я», № 56 від 13 травня 1959 р.).

Редакція газети «За наукові кадри» звертається до друзів і товаришів Саші Тирикова, до викладачів і колишніх комсомольських працівників, які знали Сашу або його рідних, з проською повідомити все, що їм відомо.

Може, десь збереглася фотокартка Саші, його залікова книжка, записка, зошит? Може, ще живі однополчани Саші або ті, хто був з ним у полоні?

Ми чекаємо ваших повідомлень, дорогі друзі. Включайтесь в розшуки відомостей про Сашу Тирикова.

Матеріали надсилайте на адресу: Одеса, вул. Петра Великого, 2. Редакція газети «За наукові кадри».

ВИКОНУЄМО РІШЕННЯ XXI З'ІЗДУ КПРС

Плани кафедри історії КПРС

Великі завдання покладені рішеннями з'їзду на кафедри суспільних наук, роль яких ще більше зростає в період розгортаного будівництва комунізму.

На засіданні кафедри історії КПРС уважно розглядався перспективний план науково-дослідної роботи з метою внесення в нього змін і доповнень, підкавказьких XXI з'їздом. Вирішили в основному залишити для опрацювання тематику, переглянувши в зв'язку з опублікованими тезами доповіді М. С. Хрушова на XXI з'їзді, тим більше, що вона включає в себе актуальні питання з історії КПРС і місцевих партійних організацій.

Протягом ряду років більшість викладачів кафедри (І. В. Ганевич, Д. М. Шербаков, Д. С. Бельфор, Я. М. Штернштейн, І. М. Фро-

лов, З. Я. Березняк та інші) працюють над монографіями.

Але кафедра, виходячи з рішень XXI з'їзду, додатково до плану взяла зобов'язання разом з кафедрою політекономії і філософії підготувати до 1960 року збірник теоретичних статей, куди ввійдуть статті: «КПРС — керівна і спрямовуюча сила в боротьбі за побудову комунізму», «XXI з'їзд КПРС про повну і остаточну перемогу соціалізму», «XXI з'їзд про зростаючу роль профспілок в період розгортаного комуністичного будівництва», «Розвиток соціалістичних країн на шляху до комунізму», «Міжнародне значення XXI з'їзду КПРС» та інші.

Доцент І. Г. ЛЕОНОВ, завідувач кафедри історії КПРС.

Роботи математиків

В справі виконання семірного плану, прийнятого на XXI з'їзді КПРС, досить важлива роль належить фізико-математичним наукам і, зокрема, математиці, яка є основою всіх точних наук.

Математики Одеського університету проводять свою наукову роботу в таких напрямках:

Дослідження з програмування і принципів роботи електронних обчислювальних машин. Організована спеціалізація з обчислювальної математики. Біля 50 студентів і декілька викладачів пройшли практику роботи на обчислювальних центрах АН УРСР та Київського університету. На минулій науковій студентській конференції прочитано 6 доповідей з обчислювальної техніки. Доповіді рекомендовані до друку і свідчать про значний інтерес студентів до обчислювальної математики. Силами студентів створені дві моделі електронтераторів.

Дослідження із звичайних диференціальних рівнянь. Сюди нале-

жать питання асимптотики рішень поведінки рішень в цілому, інтегральне представлення рішень. Широко використовується апарат теорії аналітичних функцій. Дослідження з рівнянь в окремих похідних охоплюють питання, зв'язані з теорією потенціалу, теорією руху в'язкої рідини, теорією фільтрації рідини, і, зокрема, нафти через пористий ґрунт при наявності свердловин.

Дослідження з теорії апроксимації. Сюди належать питання класичної теорії найкращих наближень в одновимірному і двовимірному випадках і поліпшення порядку збіжності процесів інтерполяції.

Дослідження з ріманової геометрії. Вивчається структура деяких просторів Рімана.

Всі ці теоретичні дослідження тісно зв'язані з практикою.

Професор М. І. ГАВРИЛОВ, декан фізико-математичного факультету.

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ХІМІКІВ

Кафедра хімічного факультету відповідності з рішеннями партії і Уряду про прискорення розвитку хімічної промисловості і науки, а також про перебудову вищої школи з метою наближення її до життя, переглянули робочі плани з спеціальних дисциплін, сформулювали свої пропозиції для проекту нового навчального плану хімічного факультету і внесли відповідні зміни в тематику науково-дослідної роботи.

Введено новий загальнофакультетський курс «Хімія високомолекулярних сполук». В курсах неорганічної і органічної хімії, хімічної технології, а також в курсі «Будова речовини» особлива увага приділяється високомолекулярним сполукам, їх будові, властивостям і використанню у народному господарстві.

На кафедрі органічної хімії вже в цьому навчальному році проводяться лабораторні роботи, зв'язані з одержанням, аналізом і вивченням хімічних і фізико-хімічних властивостей високополімерів. На інших кафедрах аналогічні роботи передбачені в робочих планах. Зараз вони готуються і будуть проводитися в наступному навчальному році.

На кафедрі неорганічної хімії введено практикум з методів аналізу неорганічних сполук, на кафедрі аналітичної хімії в цьому році вперше читається для третьокурсників факультативний курс: «Методи фізико-хімічного аналізу».

Великі зміни в світі рішень партії і уряду внесені в тематику науково-дослідної роботи кафедри. Кафедра фізичної хімії працює над дослідженням механізму гетерогенних процесів окислення, гідратування і електрохімічного горіння на твердому катализаторі. Вказана тема має велике народно-господарське значення і затверджена МВО УРСР в числі найважливіших по Одеському державному університету. Зараз співробітники кафедри фізичної хімії приділяють особливу увагу вивченню процесу електрохімічного горіння, який полягає

в безпосередньому перетворенні хімічної енергії палива на електричну в так званих паливних елементах. Враховуючи, що коефіцієнт корисної дії теплових двигунів значно менший, ніж коефіцієнт корисної дії паливних елементів, вивчення останніх набуває особливого значення. В зв'язку з цим МВО УРСР прийняло рішення про створення в цьому році при кафедрі фізичної хімії проблемної лабораторії паливних елементів.

Кафедра органічної хімії розпочала дослідження по одержанню нових мономерів для синтезу високомолекулярних речовин. Роботи в галузі вивчення мономерів дуже важливі і мають великий теоретичний і практичний інтерес, тому що без нових мономерів неможливе створення нових полімерів. Дослідження, які проводяться на кафедрі, присвячені синтезу і вивченню властивостей похідних аліларилонів кислот. Синтез цих речовин проводиться по схемі, розробленій професором В. П. Гольмовим за методом малонового синтезу. Це дозволяє з успіхом одержувати вказані кислоти, а потім і похідні від них.

Кафедра аналітичної хімії займається дослідженням властивостей іонообмінних смол (синтетичних полімерів) і їх використання для розподілу сумішей іонів, демінералізації води та в інших прикладних цілях. Іонообмінні смоли, промислово впроваджені яких бурхливо розвиваються, вимагають старанного і всебічного вивчення їх основних фізико-хімічних властивостей з метою раціонального використання для наукового експерименту при розв'язанні складних хіміко-аналітичних завдань і для застосування їх в технологічних процесах різних промислових підприємств. Згідно з наміченим кафедрою планом тема включатиме в себе три головних розділи: фізико-хімічні властивості іонообмінних смол; з'ясування механізму комплексоутворення за участю іонів; дослідження адсорбції на іонітах і дослідження іонообмінних смол на промислових

підприємствах Одеського економічного району.

Зараз кафедра працює над дослідженнями комплексних сполук кадмію.

На всіх кафедрах факультету до участі в наукових дослідженнях широко залучаються студенти-дипломанти і студенти-гуртківці, члени НСТ хімічного факультету.

Результати науково-дослідної роботи обговорюються не лише на внутрішньоуніверситетських конференціях, а й на інородних нарадах. Так, співробітники кафедри фізичної хімії недавно виступали в Москві на міжвузівській конференції з проблем каталізу, організованої Московським університетом. Співробітники кафедри аналітичної хімії доповіли про свої роботи на нараді працівників вузів і заводських лабораторій Південного Сходу СРСР, проведений в Ростові-на-Дону, і на VIII Менделєєвському з'їзді.

З метою надання допомоги підприємствам Одеського економічного району кафедри хімічного факультету уклали господарські з рядом підприємств. Кафедра аналітичної хімії підписала договори з Одеським агарним заводом і Одеським скляним заводом. Кафедра неорганічної хімії уклала договір з Одеським дзеркальним заводом. Кафедра органічної хімії в 1958 році виконала роботу по господарству з Науково-дослідним інститутом, а в цьому році уклала договір з Одеським агарним заводом.

Професор О. О. МОРОЗОВ, доцент А. І. ПОЗІГУН.

ЛЕНІН І СУЧАСНА ФІЗИКА

(До 50-річчя з часу виходу в світ книги В. І. ЛЕНІНА «МАТЕРІАЛІЗМ І ЕМПІРІОКРИТИЦИЗМ»)

Відрізняючи в ній глибокої ідеї в нових соціально-історичних умовах. Це було тим більше необхідно, що вороги марксизму — ідеалісти і ревізіоністи — намагалися «спростувати» саму основу марксизму — філософію діалектичного матеріалізму посланням на блискучій природничо-науковій відкриття кінця XIX і початку XX сторіч.

В перші роки XX сторіччя за розв'язання цього актуального завдання взявся В. І. Ленін. Він намагався і виконав грандіозний план критичного, марксистського перегляду методологічних основ сучасного природознавства і фізики, як науки про прості і найбільш загальні форми руху матерії. У своєму прекрасному творі «Матеріалізм і емпіріокритицизм» В. І. Ленін проаналізував стан фізики на межі XIX і XX сторіччя і виставив йому нову проблему. Він робить

новий великий крок вперед у розв'язанні самої філософії діалектичного матеріалізму, у вдосконаленні методу матеріалістичної діалектики. Враховуючи останні досягнення науки, він знову розробляє діалектико-матеріалістичне вчення про матерію, простір, час, причинність, про абсолютну і відносну істину і т. д.

Пройшло півстоліття з дня виходу в світ «Матеріалізму і емпіріокритицизму», цієї скарбниці ідей марксистсько-ленінської теорії, що мобілізує нас на боротьбу за чистоту, за партійність науки. Розвиток природознавства і, зокрема, фізики за цей період блискуче підтвердив передбачення В. І. Леніна. Одна з важливих теорій сучасної фізики — теорія відносності — виявила тісний, нерозривний зв'язок між простором і часом, а також залежність їх властивостей від ма-

тері, що рухається. У повній відповідності з діалектичним матеріалізмом ця теорія свідчить, що єдине поняття «простір-час» є лише формою матеріального буття. Цілком спростована ідея про можливість «зникнення матерії», яку б формувала ідея не приймала (перемінність маси матеріальних частин, радіоактивність, «перетворення матерії в енергію і т. д.). Встановлено, що в усіх подібних явищах має місце лише взаємоперетворення одних видів матерії і її руху в інші. При цьому незмірно розширилися наші знання про численність і різноманітність різних видів матерії, особливо в мікросвіті. Поряд з молекулами, атомами, електронами, відкрито фотони (частини фізики), позитрони, мезони, гіперони та інші «елементарні» частки матерії, які можуть перетворюватися одна в одну.

Відкрито і досліджено цілу низку глибоких діалектичних протиріч у самій природі матерії — протиріччя дискретного і безперервного, можливого і дійсного, випадкового і необхідного.

Глибокі ідеї і досягнення сучасної фізики дають яскравий доказ того, що діалектичний матеріалізм вже увійшов у її «плоть і кров» і що сучасна фізика вже стає немислимою без діалектичного матеріалізму.

Керуючись передовою марксистсько-ленінською методологією, радянська наука, радянська фізика ввесьню вийшли на перше місце у світовій науці. Наочним свідченням цього є будівництво першої в світі атомної електростанції, запуск штучних супутників Землі і космічної ракети — супутника Сонця.

Історичні рішення XXI з'їзду КПРС по будівництву комунізму в нашій країні відкривають перед радянською наукою ще величніші і грандіозніші перспективи.

Професор А. І. КОСТАРЕВ.

НА ЗЕЛЕНІЙ БУКОВИНІ

Черемха... Біла, пахуча черемха, що з'явилася в руках наших студентів уже на пероні Чернівецького вокзалу...

Саме з неї, мабуть, і треба починати розповідь про наше перебування в Чернівецькому університеті.

На пероні все переплуталось: де гості, де чернівчани — не розбереш... На машинах, на автобусах, пішки влились одесити у весняне, зелене місто. А воно зустріло їх радісно і по-українському щиро.

Відчувалось, що господарі готувались до зустрічі. Всіх нас швидко розподілили по гуртожитках, ознайомили з порядком огляду Чернівців.

Через дві години почалися репетиції самодіяльних колективів.

2—6 травня 150 викладачів і студентів нашого університету — великий колектив художньої самодіяльності — гостював у Чернівецькому університеті. Керівник делегації доцент С. М. Ковбасюк привітав колектив дружнього університету і вручив цінний подарунок. З промовою-відповіддю виступив ректор Чернівецького державного університету професор К. М. Леуцький.

Наші студенти дали 2 великі концерти, які були добре прийнятні глядачами, ознайомили з життям університету, оглянули місто, його мальовничі околиці.

На прощальному вечорі відзначалось велике значення цієї поїздки, необхідність подальшого розширення зв'язків між нашими університетами. У вересні—жовтні цього року в Одесу приїде делегація студентів Чернівецького державного університету.

Відчувалось, що господарі готувались до зустрічі. Всіх нас швидко розподілили по гуртожитках, ознайомили з порядком огляду Чернівців.

Через дві години почалися репетиції самодіяльних колективів.

Черемха... Біла, пахуча черемха, що з'явилася в руках наших студентів уже на пероні Чернівецького вокзалу...

Саме з неї, мабуть, і треба починати розповідь про наше перебування в Чернівецькому університеті.

На пероні все переплуталось: де гості, де чернівчани — не розбереш... На машинах, на автобусах, пішки влились одесити у весняне, зелене місто. А воно зустріло їх радісно і по-українському щиро.

Відчувалось, що господарі готувались до зустрічі. Всіх нас швидко розподілили по гуртожитках, ознайомили з порядком огляду Чернівців.

Через дві години почалися репетиції самодіяльних колективів.

Черемха... Біла, пахуча черемха, що з'явилася в руках наших студентів уже на пероні Чернівецького вокзалу...

Саме з неї, мабуть, і треба починати розповідь про наше перебування в Чернівецькому університеті.

На пероні все переплуталось: де гості, де чернівчани — не розбереш... На машинах, на автобусах, пішки влились одесити у весняне, зелене місто. А воно зустріло їх радісно і по-українському щиро.

Відчувалось, що господарі готувались до зустрічі. Всіх нас швидко розподілили по гуртожитках, ознайомили з порядком огляду Чернівців.

Через дві години почалися репетиції самодіяльних колективів.

Черемха... Біла, пахуча черемха, що з'явилася в руках наших студентів уже на пероні Чернівецького вокзалу...

Саме з неї, мабуть, і треба починати розповідь про наше перебування в Чернівецькому університеті.

На пероні все переплуталось: де гості, де чернівчани — не розбереш... На машинах, на автобусах, пішки влились одесити у весняне, зелене місто. А воно зустріло їх радісно і по-українському щиро.

Відчувалось, що господарі готувались до зустрічі. Всіх нас швидко розподілили по гуртожитках, ознайомили з порядком огляду Чернівців.

Через дві години почалися репетиції самодіяльних колективів.



Доцент С. М. Ковбасюк вручає цінний подарунок.

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

— перше враження. А воно часто буває найсильнішим. Співробітник кафедри англійської мови Неля Жебицька розповіла: «Ми з великим нетерпінням чекали цього концерту, готувались до нього. Надзвичайно схвлювало мене «Последнее письмо» Бехтерева у виконанні М. Петлюк. Всім сподобалась українська народна пісня

го до студентського життя. Особливо тепло приймали М. Соколяцького, І. Бобровського, Л. Нікуліну.

На другому концерті порадували глядачів Катіна і Гусак, які виконали дует «Лізи і Поліни з опери Чайковського «Євгеніє Онегін», та Шербаков своїм задушевним виконанням української народної пісні «Дивлюсь я на небо...».

І вже після концерту, пізно ввечері почалося



Співає Т. Казмазовська.



Виступає український секстет.

ЛІТЕРАТУРНИЙ МУЗЕЙ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Велике поگردула поета, виконане з бронзи, фотокопії автографів поетових творів (автографи зберігаються в Центральному рукописному архіві АН УРСР), картини з життя поета, портрети різних художників, що зображають поета в різні періоди життя. Довго стоїмо

На міському кладовищі довго стоїмо перед могилами О. Кобилянської, Ю. Федьковича. Тут же поховані Є. Ярошинська та І. Воробкевич — значні українські письменники дожовтневої доби.

ПРОЩАННЯ

Великий потік молоді знову поплив по Чернівцях до вокзалу. — Кого проводжають?



Головний корпус Чернівецького університету

«Хусточка червона», яку так задушевно проспівала Казмазовська. Вокальний секстет філологічного факультету задушевно, невимучено і мелодійно виконав українські народні пісні. Особливо сподобалась мені пісня «Гуляю я...»

Ще вразили мене акробати. Посадження вигадки, комізму і високі спортивної майстерності захоплює з перших же хвилин...

«Незабутнє враження залишається від виконання В. Макаровичем «Місячної сонати», — говорить студент філологічного факультету В. Мельничук. — У виконавця — дівчиночки, і приймний голос. Здається, що слухачеві не студента фізкультури, а співака-професіонала». А студентів Никифоруку най-

ЗНАЙОМСТВО З МІСТОМ

Вулиця за вулицею піднімається воно від річки Прут на гору. Все в зелені. В дорогах серцю одесита каштанів, кленів... Над містом гора Цецена, вкрита густим і красивим буквиноним лісом. Вдень їдемо туди... На крутих схилах гори, між густою травою, квітнуть...

Не було слів, щоб повністю висловити своє захоплення ніжними весняними листочками берези, що так красиво вибарвувалася в дзеркалі лісового озера. Не було слів, щоб висловити своє захоплення панорамою старого зеленого міста, що розкинулось вгору, повне си-

кращі сини та дочки українського народу. Чернівчани свято бережуть їх пам'ять. На будинках, де проживали вони, встановлено меморіальні дошки.

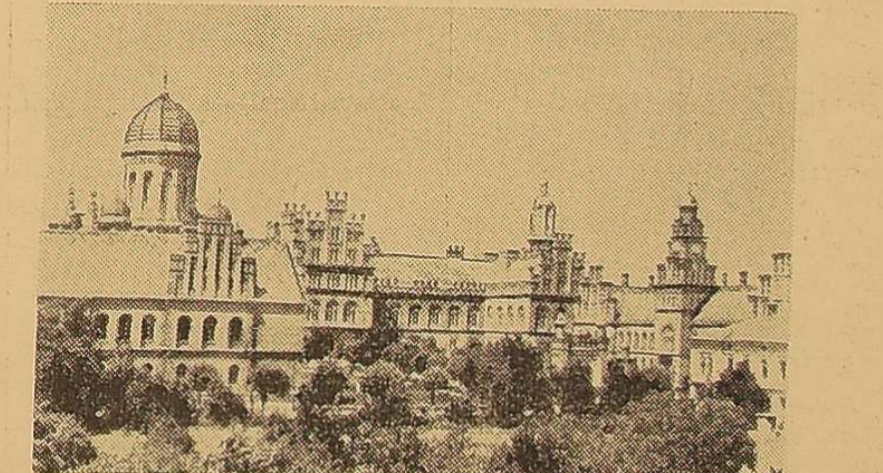
МУЗЕЙ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

Перше, що впадає в очі — вирізьблений на дереві напис над дверима: «Я любила народ і люблю його до сьогоднішньої хвилини». О. Кобилянська.

Фотокопії, фотокопії автографів письменниці, її малюнки. Ось картина Івжакевича «Леса Українка і О. Кобилянська на відпочинку». Фотокопія І. Франка і О. Кобилянської з написом: «Дорогий, рідний письменниці пані Кобилянській на добру пам'ять. М. Старицький».

Під склоком, на столі, уривок з листа письменниці: «Я пишу вірною мовою Батьківщині, вірною до самої смерті... Селяни вмирають з туги за Батьківщиною, зі мною сталось те саме».

Глибоке враження справляє картина «Обшук в квартирі О. Кобилянської в 1920 році». Зберігається також камінь з могили Т. Г. Шевченка, який привезла письменниця з Канева.



Корпус філологічного факультету.

біля шафи з особистими речами Ю. Федьковича: сокирка, посуд гуцульський, палиця тощо. Поряд — трембіта. Її бачимо вперше. Тому особливо пильно роздивляємось. Робимо запис у книзі відвідувачів.

На стіні читаємо слова А. Кобилянської: «А я вам скажу, що приїде небавом чоловік з гір гуцульських, з своєї родини. Той соловей вам заспіває так, що всі наші постучки обернуться в жаби. Мій поет заспіває о Бояні, о любий, о болю, о Довбуші».

Трохи далі — заповіт поета «Моя воля!... Якщо я заслуговую, щоб пам'ять про мене була вшанована пам'ятником або кар-

— Одеських студентів. В гості приїздили. — По вагонах! — гукають провідники. А Аллі Ільницькій треба ще багато сказати землякові Віталію Колодію. А Шурі Ващенко не відпускають її подружки-чернівчанки. Чогось завжди так: коли треба прощатися, агадеш, що і того не зробив, і того не сказав, і їхати не хочеться. З вікон несеться: — Пішіть!!! — Вася, чекаю листів!!! — До зустрічі в Одесі!!!

Ми повинні бути культурними

Ледве я встигла переступити поріг редакції нашої газети і привітатись, як редактор запитав мене: «Як ви думаете, наші студенти культурні?» — «Майже всі». — «Значить, є й некультурні?» — «Є, звичайно». — «Про це треба писати».

Так, треба писати про це, треба добиватись того, щоб на питання: «Чи культурні наші студенти?», можна було відповісти твердо: «Так, всі».

Уявіть собі таку картину. Закінчилися лекції, від удару ногою розкриваються вхідні двері, і на



вулицю з реготом та вереском вивітаються дівчата. Це наші студентки.

Стоять юнак та дівчина. Мирно розмовляють. У юнака в зубах — цигарка, від чого здається, що він цидить слова крізь зуби. Мало того — він димить просто в обличчя дівчини. Так може робити Секерський, студент істфаку. А дівчина... відганяє дим руками і продовжує розмовляти.

По коридору університету іде тендітна, мила дівчина, іде і на ходу свистить, причому бездарно свистить, але досить голосно. Юнак, який проходить мимо, здивовано піднімає брови і йде далі. І ця дівчина не єдина, вона має по-

друг-свистух Джемекешеву, Булатович, Гансову.

Зараз вже не працює роздягальня, але коли вона працювала, разом із дзвоником з останньої лекції лавина людей рвалася вперед, войовничо розмахуючи номерками. Звичайно, «мужні» хлопці відтісняли більш слабких дівчат і тягли свої важкі пальта через дівчачі кучеряві голівки. Це також наші студенти. Що й казати! Шелест, Самофалов та інші можуть обігнати дівчину, відштовхнути її в самих дверях плечем і преспокійно цезнути за дверима.

Тихо в аудиторії, йде лекція. Аж ось — дзвоник. Викладач ще за кафедрою, думка його не закінчена, слово ще не встигло зазмерти на його устах, а студенти вже готові бігти з аудиторії. Конспекти закрито, і їх власники підскакують на стільцях від нетерпіння. А коли викладач затримається хоч на хвилину-дві, починається глухе буркотіння, і навіть чути вголос: «Дзвоник вже був!».

Ми забуваємо, що самі скоро будемо викладачами. Забуваємо й про те, що наш студент, радянська молода людина — перш за все, культурна людина. Якщо це юнак, він не штовхне дівчину, не нагублять їй, не буде курити їй в обличчя, а дівчина буде скромною, стриманою, не стане вищати на вулиці або приголомшувати юнаків голосним свистом.

Це зовсім не означає, що наші молоді люди повинні перетворитись в ходячих манекенів. Молодість — це сміх, веселощі, розумний жарт, енергія. Але все це не повинно виходити за межі культурної поведінки.

Я називаю в цій статті лише істориків, але поруч можна було б навести прізвища студентів з усіх інших факультетів.

Ми повинні стати культурними, товариші студенти!

Р. ЧАЙКІНА.

Експедиція на шхуну „Заря“

Цими днями група студентів IV курсу геолого-географічного факультету здійснила дуже цікаву експедицію на немагнітну шхуну «Заря», яка деякий час стояла в Одеському порту, готуючись до чергового рейсу. «Заря» — єдине в світі немагнітне судно, яке було побудоване в 1952 році і з того часу веде спостереження чад природою земного магнетизму у морях та океанах.

До початку XX століття практичне застосування земного магнетизму зводилося до двох галузей: морської навігації та розшуків залізних руд. В наш час ця галузь знання має не лише величезне практичне значення (в авіації, радіозв'язку, морській навігації та інших галузях), але й великий науковий інтерес в зв'язку з важливим значенням електромагнітних явищ у всесвіті.

Саме тому вивчення земного магнетизму займає велике місце у програмі Міжнародного геофізичного року: з 67 держав, що беруть участь у проведенні МГР, 46 проводять геомагнітні дослідження на 250 магнітних обсерваторіях. Виключного розмаху набрали ці дослідження в СРСР. Ці обсерваторії розташовані на всіх геогра-

фічних широтах (від Арктики до Антарктики).

Під час експедиції старший помічник капітана розповів студентам про шхуну «Заря».

Парусне судно «Заря» водотоннажністю в 600 тонн являє собою трьохщоголову шхуну, корпус підводної частини якої обшитий листовою латунню, а всі палубні механізми зроблені з немагнітних сплавів. В 1953—1954 роках «Заря» вела спостереження в Білому, Баренцовому, Карському та Балтійському морях, а з 1957 року, проводячи спостереження в програмі МГР, «Заря» шість разів пересікла Атлантичний океан, була в Індійському та Тихому океанах.

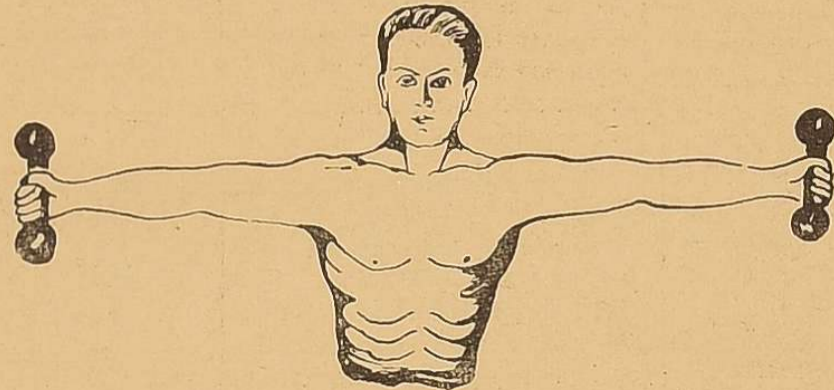
«Заря» є фактично плаваючою магнітною обсерваторією, на якій ведуться спостереження не тільки під час зупинок, але й під час тривалих переходів. Зараз «Заря» веде спостереження в Чорному морі, після чого обійде з півдня Азію і закінчить своє плавання у Владивостоці, пройшовши під парусами більше 30000 миль.

Експедиція, проведена на «Зарю», була для студентів-географів дуже цікавою і корисною.

Доцент К. ШУХГАЛТЕР.

Спорт

Займайтесь гантельною гімнастикою! Вона зміцнить ваше здоров'я, зробить вас сильними і спритними!



Комплекс гантельної гімнастики

Комплекс розраховано на людей будь-якого віку. Але рекомендується перед тим, як починати займатись гантельною гімнастикою, звернутись до лікаря.

Починати треба з гантелів вагою не більше 1/2—1 кг, доводячи по-

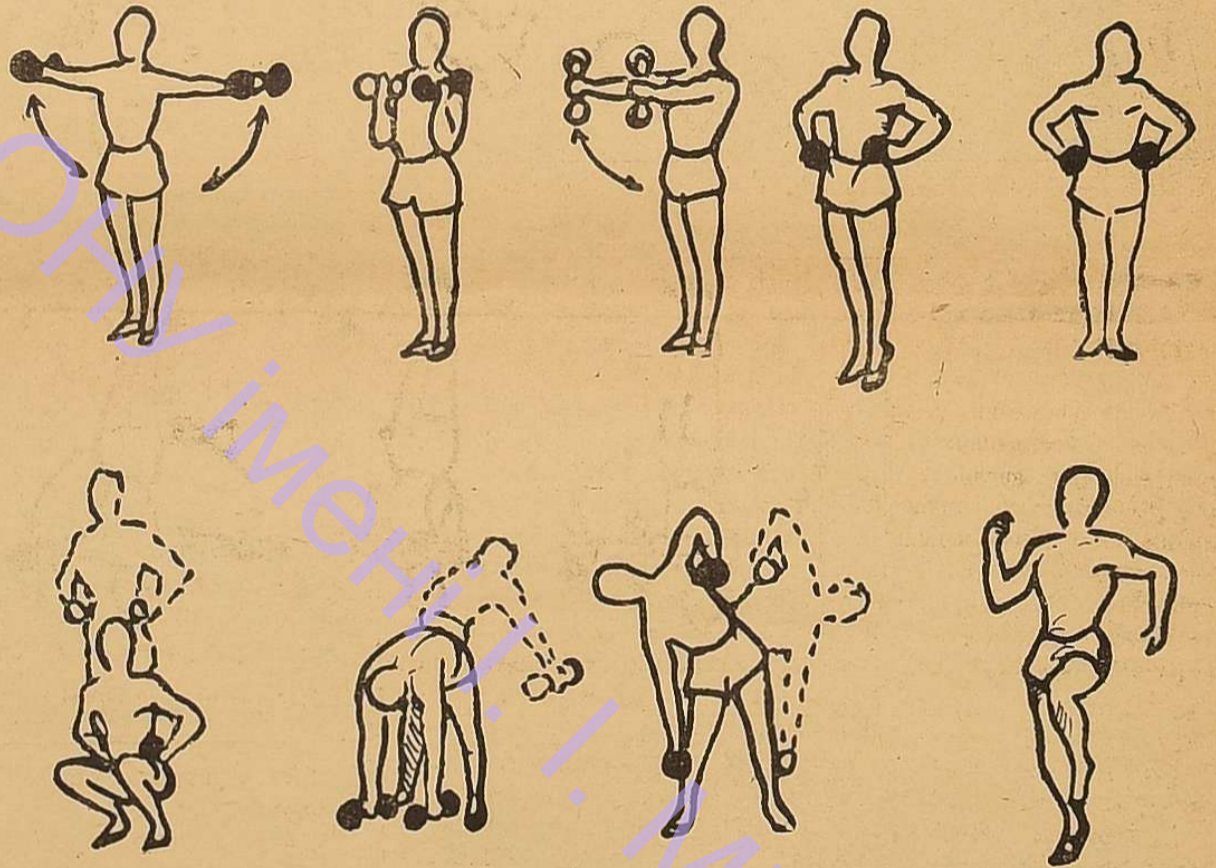
ступово (протягом не менше як одного року) вагу гантелів до 3-х кг.

Під час виконання вправ треба особливу увагу звернути на дихання: воно повинно бути вільним і рівномірним. Кількість повторюваних вправ повинна бути такою, щоб після закінчення комплексу не

відчувалася втома. Новачкові рекомендується повторювати кожну вправу не більше 5—6 разів.

Вправи треба виконувати на повітрі або в кімнаті при відчиненому вікні. Після закінчення гімнастики зробити водні процедури.

І. Д. КАПУСТІН.



В ШАХОВІЙ СЕКЦІЇ

Закінчилися змагання на командну першість університету з шахів. З першого туру лідерство захопила сильна команда фізмату в складі Варбанця (капітан), Чепурного, Гавдинського, Погребінського, Толкачова та Сапожникової, яка показала найкращий результат — 6 очок із шести можливих — і закінчила змагання з 18 очками.

Шахісти фізмату виграли дві зустрічі із значною перевагою в очках, набагато відірвавшись від найближчих суперників.

На друге місце претендувала команда філфаку. Але в останніх двох турах філологи грали нижче своїх можливостей (були також і неяккі на змагання) і в результаті опинились на 4 місці з 9 1/2 очками.

На друге місце вийшли історики (12 1/2 очок), на третє — біологи (10 очок). Останнє місце зайняла слабка команда геофаку.

Із змагань була знята команда хімфаку, яка провела лише одну зустріч і більше не з'явилась. Чи знають про це в факультетському бюро хімфаку?

Треба сказати про роботу шахової секції університету. На перший погляд, все в порядку: університетська команда вже кілька разів підряд займає високі призові місця. Добре! Але в цьому році 5 членів збірної університету закінчують V курс. Команда значно послабиться. Чи ж знайдеться рівноцінна заміна? Як не дивно, але її не передбачається. А чи хвилює це кафедру фізкультури і спорту?

Для шахової секції відведено дуже хороше приміщення. Але шахового інвентаря мало, і той «збірний».

Так і не закінчилась особиста першість з шахів. І знову кафедра фізвиховання пропустила це повз увагу. Багато розрядників мають

прострочені розряди, а підтвердити їх ніде, бо, бачите, в університеті цілий рік (!) ідуть змагання на особисту першість, а кваліфікаційних змагань не проводиться. Навіть та купка шахістів, яка регулярно відвідує шахсекцію, не має змоги вдосконалюватись. Адже у нас немає своєї шахової бібліотеки. Кафедра підписує лише журнал «Шахматы в СССР». А цього замало для кваліфікованих шахістів. В інших вузах випускають і «Шаховий бюлетень», і шахові журнали країн народної демократії («Шах» ГДР, «Чехословенски шах» ЧНР, «Шахматна мысль» БНР та ін.), де друкуються теоретичні дослідження, цікаві партії, задачі та етюди.

А. ПОДОЛЯНИН.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.